

Johan Norberg, född 1969, berättar i "På min mammas gata" om de många vuxna som stöttade honom och andra musikintresserade ungdomar, både genom att bredda deras musikintresse och öppna lokaler för repetitioner och spelningar.

Rockbandet som föddes i Källängens skola

En lördagkväll i november 1985 gjorde rockbandet Yale Bate sin debutspelning i matsalen i Källängens skola. Vi i bandet hade förberett oss i månader. Vi hade spenderat oändligt med tid i vår replokal i Högsätra både med att öva in vår repertoar och att planera coola rörelser och vad som skulle sägas mellan låtarna. Vi hade köpt rökbomber och fixat scenkläder. Alis, vår sångare, hade dessutom sytt ihop ett gigantiskt svart tygstycke som vi hängde upp på väggen bakom den stora scenen. I mitten hade han sytt in vårt bands symbol; en stor diamant i mörkt rött. Inför spelningen hade vi även klistrat upp affischer över hela Lidingö och dessutom tjatat till oss en artikel i *Lidingö tidning*. Budskapet var enkelt: detta skulle bli en kväll som ingen fick missa.

Spelningen blev en stor succé. Lokalen var full av nyfikna kompisar och hårdrocksintresserade ungdomar som applåderade och visslade. Bomberna smällde av på rätt ställen och utan att sätta eld på våra kläder. Inga proppar rök trots att våra förstärkare gick varma och ljudnivån var bedövande. Vad mer kunde vi - ett gäng killar i 16-årsåldern som ville bli rockstjärnor – egentligen önska oss?

Spelningen i Källängens skola visade sig bli startskottet på ett rockband som med tiden skulle få ge ut skivor, vinna Rock-SM och spela på flera av Sveriges allra största scener – från Scandinavium i Göteborg till Gröna Lund och Kungsträdgården i Stockholm. För flera i bandet skulle konserten även innebära början på ett helt liv som musiker. Men även om vi i Yale Bate hade många spännande år och äventyr framför oss, är det kvällen i Källängens matsal som jag minns med mest värme.

För oss i bandet var spelningen i Källängen ett resultat av våra egna ambitioner och ansträngningar. Det var ju vi som skrivit alla låtar och lärt oss att spela våra instrument. Vi hade själva bokat lokalen, ordnat med biljetter och ansvarat för marknadsföringsinsatser. Så här i efterhand inser jag dock det var många människor som hjälpt oss på vår väg. Vi hade många människor att tacka.

De första åren...

Mitt musikintresse började tidigt. Jag föddes 1969 och växte upp i ett radhusområde i närheten av Björnbo på norra Lidingö. Merparten av mina första år spenderade jag på ett dagis vid Rudboda centrum. Det var där jag upptäckte rockmusik. Bland alla barnskivor fanns nämligen även några skivor av *The Beatles* som en av "fröknarna" donerat. Jag älskade det jag hörde. Jag började även att fantisera om en framtid som musiker och firad stjärna, gärna i rufsig frisyra och mörka kostymer.

I lågstadiet fick jag mitt första instrument. Målet var givetvis att få spela gitarr men enligt den kommunala musikskolans regelverk skulle man först ägna en termin åt att leka med trianglar och träblock. De, som inte avskräcktes av detta, skulle därefter ägna en termin åt att antingen spela blockflöjt eller mandolin. Först därefter – i tredje klass om jag minns rätt – kunde man äntligen få välja mellan riktiga instrument. Jag minns tiden med mandolin som en plåga. Den såg nästan ut som en gitarr, men det gjorde ont i fingrarna av att spela på de små stålsträngarna och (o)ljudet som jag åstadkom var förskräckligt. Till min stora indignation, men mina föräldrars förtjusning, hade min mandolinfroken dessutom ovanan att kalla mig för "Don-Johan".

Därefter blev det äntligen dags att få börja spela gitarr. Min första egna gitarr blev en akustisk och nylonsträngad nybörjargitarr av det skånska märket Bjärton. Den var gigantisk att bära på och långt ifrån de elgitarrer som jag längtade efter, men om man slog hårt på strängarna med en plastbit så lät det ganska högt och bra.

Jag hade förmånen att få Tommy Kjellgren som gitarrlärare. Detta är jag väldigt tacksam för. Tommy kom att följa mig och min musikaliska resa hela vägen genom mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet. Tommy var ett under av entusiasm, uppmuntran och tålmodighet. Han förlät mig alltid för att jag inte övat tillräckligt på mina gitarrläxor men lyckades samtidigt med varsam hand att bredda

mitt musikintresse. Han lärde mig att läsa noter och grunderna i musiklära. Han tog med mig på konserter med klassisk musik och introducerade mig för jazzgitarrister som Joe Pass och Kenny Burell. Han såg även till att jag med tiden kunde köpa en riktigt fin gitarr, byggd av självaste Georg Bolin. Ja, och så visade han i förbifarten att Johann Sebastian Bach var den första och bästa hårdocks-kompositören i världshistorien.

I mellanstadiet börja mitt musikintresse anta gigantiska proportioner. Jag spenderade eftermiddagar och helger i Stockholms alla skivaffärer och skivbörsar. Jag läste alla musiktidningar jag kunde komma över. Jag var fortfarande ett stort fan av The Beatles men upptäckte även nymodigheter som punk och new wave. I syrrans skivsamling hittade jag *David Bowie*, *Sweet* och *Electric Light Orchestra*. Jag lärde mig engelska genom att försöka tyda Bruce Springsteens texter.

Jag började även att gå på rockkonserter. I Stockholm under tidigt 1980-tal anordnades ofta gratisspelningar på Gärdet, i Kungsan och i Råambshovsparken. Jag var alltid på plats. Även på Lidingö anordnades konserter. Särskilt ungdomsgården "Kulan" i Högsätra anordnade regelbundet spelningar med lokala förmågor. 1981 gav de även ut LP-skivan "Lajv på Kulan" där ett stort antal Lidingö-band fick möjlighet att visa upp sig. Under denna tid var jag fortfarande för ung för att våga hänga på Kulan. Jag var dessutom från norra ön, vilket inte var riktigt accepterat i Högsätra. Skivan "Lajv på Kulan" blev dock en viktig inspirationskälla som visade att det var möjligt att bilda band och få spela in skivor.

På turné bland ungdomsgårdar och gymnastiksalar

Hösten 1982 började jag högstadiet i Källängen. Parallellt började jag spela i mitt första egna band tillsammans med två kompisar i parallellklassen. Jag sjöng, spelade gitarr och skrev det mesta av musiken. Vi var väldigt influerade av punk och 70-talets glamrock. Vi kallade oss *Ta Guelle*, vilket visade sig vara en olycklig felstavning av uttrycket "håll käften" på franska. I åttan lärde jag känna Buster Broady som spelade trummor. Tillsammans bildade vi bandet Baby Dolls. Namnet var tänkt som en referens till våra förebilder *New York Dolls*, men det var samtidigt en träffande bild av oss själva: tre pojkar i yngre tonåren med smink, tuperat hår och kläder som vi vaskat fram i containrar eller second hand-butiker. Vi var helt enkelt väldigt coola.

Baby Dolls behövde någonstans att vara och efter lite samtal med lärare på Källängens skola så fick vi tillåtelse att bygga en egen replokal i skolans skyddsutrymme. Vi fyllde väggarna med äggkartonger och affischer. Sedan bar vi ner förstärkare och instrument. Det kändes som att vi vunnit på tipset, men det visade sig senare att Källängen inte var ensam om att upplåta källutrymmen till ungdomar med musikdrömmar. Nästan varje skola på Lidingö gjorde nämligen detsamma. Jag är mycket tacksam för att skolorna så beredvilligt gav oss tillgång till deras lokaler på kvällar och helger, trots att det ibland förekom att vi både rökte och hade fester.

Nu började även vi att göra spelningar, framför allt på Lidingös många ungdomsgårdar. Baby Dolls blev en stående akt på ställen som Sturegården och Torsviksgården. Vi spelade även på skolfester och galor

som kommunen anordnade i samband med Valborg och allahelgonahelger. Vår kanske märkligaste spelning var på Riddarhuset i Gamla stan inför en överförfriskad men entusiastisk publik av unga baroner, hertiginnor och grevar. Vi begärde vin som ersättning men fick i stället med oss tre punsch-flaskor som vi glatt tömde samma natt. Nästan som vitt vin fast sött som godis. Dagen efter blev inte lika rolig.

”U som i Underbar”

Även om rockmusik var min genre, var jag vetgirig och nyfiken på andra musikstilar. Jag insåg även vikten av att lära mig mer om harmonilära och musikteori. Nu kom nya vuxna till min hjälp. En viktig person blev Göran Lindahl. I början av 1980-talet hade han en tjänst som kurator på Källängens skola. En av hans arbetsuppgifter var att aktivera ungdomar. Eftersom han var kulturintresserad och exceptionellt musikalisk (han kom från en släkt av duktiga musiker) hade han börjat sätta upp teaterföreställningar och musikaler. Tillsammans med regissören Kalle Kahnlund skapade han föreställningen ”En kärlekshistoria” med elever från Källängens skola år 1983. Två år senare kom musikalen ”Glass” där Göran svarade för all musik. Båda föreställningar blev stora framgångar och fick Göran att spänna bågen allt högre högre. Resultatet blev en gigantisk musikal med titeln ”U som i Underbar” som sattes upp i maj 1987. I princip alla ungdomar som spelade teater på Sagateatern eller tillhörde den kommunala musikskolan engagerades i projektet. Föreställningen spelades i den nybyggda Dalénhallen i Högsåtra. Ensemblen bestod av hela 150 skådespelare, ett rockband, en blåsorkester och en stor kör. Jag spelade gitarr i rockbandet och sjöng på ett nummer. Jag hade dessutom ett vansinnigt svårt gitarrsolo i slutet på första akten där Göran komponerat en serie kromatiska och snabba melodislingor.

Jag hade lärt känna Göran redan under högstadiet. När han förstod att jag ville lära mig mer om musikteori erbjöd han omedelbart gratis lektioner. Vi brukade ses på fredagar vid pianot i hans lägenhet på Näset och diskutera allt från harmonilära till jazzmusik. Det var väldigt roligt och lärorikt.

En annan viktig person blev Britta Lennerholm, musiklärare på Hersby gymnasium. Hösten 1985 hade jag börjat läsa samhällsvetenskaplig linje med estetisk variant. Det senare innebar att jag och några klasskamrater hade några extra timmar musik i veckan. Britta var en fantastisk person och lärare som både sporrade och utmanade oss elever. Dessutom vidgade hon våra musikaliska vyer, bland annat genom att spela upp ”Jazz på svenska” med Jan Johansson och ”Scandinavian Shuffle” med SweDanes (Alice Babs, Svend Asmussen, Ulrik Neumann).

”...större än Kiss”...

Bandet Yale Bate bildades under sommaren 1985. Jag hade lärt känna Magnus ”Alis” Ahlström några månader tidigare. Han hade målet att skapa ett hårdrockband ”som skulle bli större än Kiss” och han ville ha med mig på gitarr. Det gick inte att säga nej. Snart anslöt sig även Andreas Claesson på bas och Jakob Samuelsson (idag mer känd som Jakob Samuel) på trummor. Några år senare tillkom Christian Sandqvist på keyboard.

Jag tog min nya roll som gitarrist på stort allvar. Vid denna tid skulle alla hårdrockgitarrister med aktning spela högre, snabbare och mer avancerat än alla andra – och jag ville inte vara sämre. Målet var att överglänsa gitarrvirtuoser som Yngwie Malmsteen, Eddie van Halen och Randy Rhoads. Detta krävde timmar av övning och åter övning. Jag övade jämnt. På eftermiddagar och nätter, på lunchraster och ibland även på bussen på väg till replokalen.

Åren med Yale Bate blev intensiva men väldigt roliga. Vi blev som en familj som umgicks i princip dagligen från 15-årsåldern till dess att vi blev unga vuxna. Vi var otroligt målmedvetna och ambitiösa men också bästa vänner som delade en gemensam dröm. Och även om vi aldrig blev lika stora som Kiss så fick vi uppleva åtminstone några stunder som lokala rockstjärnor på Lidingö under 1980-talets andra hälft. Debutspelningen i Källängens matsal i november 1985 tillhör höjdpunkterna.

Ur ”På min mammas gata” Lidingöboken 2025.